

Werelddag van de Migrant en de Vluchteling 14 januari 2018

Suggesties voor de liturgie, voor vieringen, gebedsmomenten, bijeenkomsten van christelijke gemeenschappen.

Toelichting :

Sinds 1914 brengt de Katholieke Kerk, op initiatief van de Paus, de situatie van migranten en vluchtelingen wereldwijd in de aandacht. Dit jaar schetst Paus Franciscus in zijn wereldbrief vier stappen die migranten en vluchtelingen moeten helpen om in een nieuw land een betere toekomst te kunnen opbouwen. Waar migranten en vluchtelingen aankomen moet een samenleving bereid zijn hen te ** verwelkomen (onthaal, begeleiding), * te beschermen (erkenning en verzekering van fundamentele rechten), * hun leven bevorderen (hun capaciteiten doen ontplooien en helpen vormen) en * hen integreren (voorwaarden scheppen om een plaats te hebben in de nieuwe samenleving) "*.

Zie de boodschap van Paus Franciscus – 14 januari 2018.

<http://www.promigrantibus.be/wp-content/uploads/2017/02/Boodschap-Paus-Franciscus-Werelddag-van-de-Migrant-en-de-Vluchteling-2018.docx>

Inleiding

*Wie is nooit onderweg geweest, op zoek naar een betere plek voor jezelf, voor je kinderen ?
Vandaag op de "Werelddag van de Migrant en de Vluchteling" richt
Paus Franciscus zich tot ieder van ons :*

Beste broeders en zusters,

« De vreemdeling die in uw land verblijft zal je behandelen als een landgenoot. En jullie moeten hem beminnen als jezelf, want jullie zijn zelf vreemdeling geweest in Egypte. Ik ben Jahwe uw God.» (Lv 19, 34).

Tijdens de eerste jaren van mijn pontificaat heb ik altijd opnieuw mijn grote bekommernis uitgesproken over het trieste lot van veel migranten en vluchtelingen die wegvluchten voor oorlogen, vervolging, natuurrampen en armoede. Zonder aarzelen heb ik dit, sinds mijn bezoek aan Lampedusa op 8 juli 2013, met de hulp van de Heilige Geest en in gebed, geprobeerd te interpreteren als een "teken van de tijd". (...) Elke migrant die aan onze deur klopt is een kans om Christus te ontmoeten, die zich altijd en overall identificeert met elke migrant, of die nu verwelkomt dan wel uitgesloten wordt. De Heer vertrouwt aan de zorg van de Kerk elke mens toe die gedwongen wordt zijn eigen land te verlaten. Die bekommernis geldt voor elke etappe van het migratieproces : vanaf het vertrek en gedurende de hele reis, vanaf de aankomst tot de terugkeer. Die grote verantwoordelijkheid wil de Kerk delen en samen met alle gelovigen dragen. Zij wil dit doen met alle mensen van goede wil die geroepen zijn om, ieder op zijn manier, genereus, snel, met wijsheid en inzicht antwoorden te zoeken op die vele uitdagingen van vandaag".

Gebed om ontferming en vergeving:

*Heer, ontferm U over alle migranten, vluchtelingen,
landeigen interne migranten en alle slachtoffers van mensenhandel.*

*Ontferm U over de kerkgemeenschappen en over alle mensen van goede wil,
wanneer zij zoeken naar antwoorden op de vele uitdagingen vandaag...
Open onze ogen voor dit "teken van de tijd".*

*Ontferme U over ons, zodat wij groeien in barmhartigheid
en de onverschilligheid of wantrouwen niet in ons de bovenhand krijgen.
Doe ons groeien in een gezamenlijke bekommernis
om migranten en vluchtelingen te verwelkomen,
te beschermen, te bevorderen en te integreren.*

Gebed

Zie naar mij om, God van daarboven.
Zie mijn angst en mijn eenzaamheid,
wees mijn toevlucht en bescherming.
Hier, ver van huis en ver van mijn land,
voel ik mij verloren.
Mijn hart breekt als ik aan mijn familie denk
die ginds is gebleven.
Mijn God, luister naar hun roepen en
kom hen te hulp !
Kalmeer de stormen van angst en twijfel
die in mij woelen.
Ga voor mij uit en leid mijn stappen
naar een mens die ik niet ken.
Dat zijn vriendelijkheid en zijn barmhartigheid
mij verzekeren dat Jij dààr bent,
om mij te verwelkomen.

*Gebed van Kardinaal Luis Tagle, Voorzitter van Caritas Internationalis,
naar aanleiding van zijn ontmoetingen met migranten en vluchtelingen
die Caritas heeft geholpen.*

Eerste lezing Uit het eerste boek Samuel, 1 S 3, 3b-10.19

*Toen ik de stem van de Heer nog niet kende, hoorde ik tijdens de nacht roepen "Samuel !" Ik antwoordde :
"Ik ben hier ! - Hebt U mij geroepen ? - Ik luister".*

Psalm : 9 (40), 2abc.4ab, 7-8a, 8b-9, 10cd.11cd

Tweede lezing Uit de eerste brief van de apostel Paulus apostel aan de mensen in Korinte. 1 Co 6, 13c-15a. 17-20

In uw lichaam maakt gij deel uit van Christus; en in uw geest zijt gij verbonden aan de Heilige Geest.

Uit de blijde boodschap volgens Johannes, Jn 1, 35-42

“Meester, waar verblijf Jij ?” – “Kom mee, en je zal het zien”. En zij zagen en bleven bij hem. En tot Simon zei hij : “ Voortaan heet jij Petrus, op jou zal ik bouwen’.

Voorbeden: *(naar de 4 werkwoorden die Paus Franciscus voorstelt)*

Dat al het mogelijke gedaan wordt opdat migranten en vluchtelingen veilig en legaal het land van bestemming kunnen binnenkomen en er waardig VERWELKOMD worden.

Laat ons bidden...

Dat migranten en vluchtelingen BESCHERMD worden in de verdediging van hun rechten en waardigheid, met correcte informatie en doeltreffende begeleiding in het gastland.

Laat ons bidden...

Dat migranten en vluchtelingen alle kansen krijgen om zich volledig als persoon te realiseren; in het BEVORDEREN van hun capaciteiten en werkgelegenheid, met taal- en burgerschapsvorming, en met bijzondere aandacht voor de gezinshereniging.

Laat ons bidden...

Dat wij in de aanwezigheid van migranten en vluchtelingen kansen ontdekken tot interculturele verrijking; dat een cultuur van ontmoeting het INTEGREREN van migranten en vluchtelingen mag bevorderen, met geslaagde voorbeelden en programma’s van plaatselijke gemeenschappen.

Laat ons bidden...

Litanie van ginds tot hier

Aan de mensen die in Syrië tussen twee of drie vuren leven

Aan de vluchtelingen in het zand van Jordanië

Aan de overbevolking in Libanon,

Aan de zo goed als gevangenen vluchtelingen op de Griekse eilanden,

Aan de verdreven moslimgemeenschappen van Myanmar in Bangaladesh,

Aan de zwervende Roma in Europa,

Aan gezinnen en kinderen opgesloten in detentiecentra

Aan de bedreigde mensen in Mindanao – Filippijnen,

Aan de Farc strijders die de wapens neerlegden

Aan de omgekapt bomen en bevolking in het Amazonewoud

Aan de overstroomde eilanden en hun bewoners,

Aan teruggestuurde vluchtelingen

Aan de gefolterden en die verzonken in water, verdwenen,

Aan wie het niet meer kan vertellen

Aan werkzoekende die verhuizen uit Portugal, Polen, Italië, België,

Aan de verdoolden in de woestijn

Aan de verkochte slaven in Libië, Mali,

Aan de muurbewoners in Hongarije, Israël en Palestina, Mexico en de Verenigde Staten

Aan de oorlogskinderen

Aan de hongerkinderen

Aan de zonder ouders kinderen

Aan de mensen die wachten op een document, een nationaliteit

Aan de gesplitste bevolking in Jemen,

Aan de koptische christenen in Egypte

*Aan de miskende vluchtelingen
Aan die grote grote menigte die niemand tellen kan
Aan die niet thuis zijn waar ze wonen*

*Aan de nooit ontmoedigde vrijwilligers,
Aan de open armen, huizen, centra
Aan de geduldige hulpverleners,
Aan de ambtenaren die luisteren en moeten oordelen
Aan de vindingrijke politici met de deur op een grote kier,
Aan de open kerken, parochies, verenigingen, scholen, gemeenschappen,
Aan de inspanningen die Europa zich voorhoudt
Aan de stemmen die ons eraan herinneren
Aan de grensbewakers, de redders op zee,
Aan de rechtschape ogen van journalisten
Aan de vele vele mensen van goede wil
die grote menigte, die niemand tellen kan
en die hun huis groter maken.
Aan de grote belofte van een nieuw land,
toekomst vanaf vandaag en
Aan het vervolg*

Slotwoord:

Aan het slot van zijn boodschap verwijst Paus Franciscus naar Maria. Zij heeft als Moeder van God zelf de last van de ballingschap beleefd. Mogen wij de hoop van alle migranten en vluchtelingen in deze wereld en de inzet van de gemeenschappen die hen ontvangen, aan haar toevertrouwen omdat zij de trouw van haar Zoon belichaamt. Zo leren wij allen, volgens het voornaamste gebod van God, de andere die vreemdeling is, te beminnen als onszelf.

Bezinningen, verwijzingen, poëzie

- Twee preekfragmenten van Augustinus:

“Neem de vreemdeling gastvrij op; ook jij bent voor hem een reisgenoot, ook jij bent onderweg.

*Want we zijn allen ballingen
en nog ver van het vaderland waarheen onze tocht moet voeren.
Hier op aarde immers is iedereen vreemdeling in zijn eigen huis.
En als men dat niet wil zijn, zal men hier niet weg kunnen komen.
Eenmaal in het vaderland zullen we geen vreemdeling meer zijn,
maar helemaal thuis.” (uit Preek 111)*

*“Hij die jou een woning bereidt in de hemel, wordt zelf gastvrij opgenomen...
Een gast op aarde, een vreemdeling in de wereld zijn, dat wilde de Heer des hemels... Hij
vervaardigde zich gast te zijn,
niet omdat Hij iets nodig had toen Hij als gast op de wereld kwam,
maar opdat jou de zegen ten deel zou vallen Hem te mogen onthalen.” (uit Preek 239)*

- *'De weg van de migrant in het licht van Augustinus'*
Jan De Volder, in: De weg met Augustinus (Augustinusdag 2017), Heverlee-Leuven
- *Nergens gewenst. Vluchtelingen en migranten op onze weg*,
Tijdschrift voor Geestelijk Leven (TGL), mei-juni 2016 blz. 120,
ter overweging, Kris Gelaude:

Misschien

*Vluchten in het holst van de nacht.
Weg van de angst.
Weg van het leven dat geen leven meer is.
Stap na stap losgerukt uit de grond van je moeder, je vader.
Hoe lang blijf je nog wie je bent?
Een naamloze die voorbij komt.
Een schim onderweg.
Een drenkeling op het strand.
Een vingerafdruk naast een foto.
Nergens herkend.
Nergens gewenst.
Wie biedt je een hemel om onder te schuilen?
Misschien ontmoet je ergens een mens die je aankijkt,
je bij naam noemt.
Misschien heeft hij woorden bij zich om je aan te warmen.
Misschien helpt hij je om de hoop staande kan houden
dat je ooit nog zal voelen
wat thuiskomen is.*

- Uit Latijns-Amerika

"En la patria de la solidaridad, no hay extranjeros."
In het vaderland van de solidariteit zijn er geen vreemdelingen.
Eduardo Galeano, Uruguay

- *'t Moet al ver gekomen zijn*

*'t Moet al ver gekomen zijn
voor je wegtrekt van de plek
en van de mensen, van de taal
en de cultuur, weg van geschiedenis
en van verhalen, van de humor
en van lief en leed.*

*'t Moet al ver gekomen zijn...
geen andere toekomst meer te zien
dan het duistere onbekende,
dan een verre tocht vol hyena's en vol wolven,
smokkelaars en plunderslaars...
alleen de sterkste zal wel overleven.*

't Moet al ver gekomen zijn...
al je hebben en je houden
in twee plastic tassen mee te sjouwen
en om hulp te roepen in een vreemde taal,
een vreemd land waar velen je niet graag zien komen,
waar de angst een taaie drijfveer is.

En nu, nu sta je hier op onze stoep,
kwetsbaar, niet zelden erg verwond,
midden tussen hoop en wanhoop.
Om hier een nieuw verhaal te schrijven,
om mens te worden mee met ons.
't moet lukken, denk ik haast,
daarvoor ben je van te ver gekomen.
'k moest denken aan een lied van Oosterhuis
dat vast met Kerstmis ook weer heeft geklonken.
Ik weet niet of de dichter jou voor ogen had,
maar hij schreef het zo...
"Vanwaar zijt Gij gekomen wij wisten niets van u,
in onze stoutste dromen was God nooit hier en nu.
Een nieuwe God zijt Gij die onder ons wil wonen,
zo ver weg en zo dichtbij."

Je bent van ver gekomen...

- Vluchtelingen
Charles Ducal in : 'Bewoond door iets groters – Au delà de la frontière – Von etwas Grösserem bewohnt ' uitg. Atlas contact / Poëziecentrum, Amsterdam / Antwerpen/ Gent, 2015, blz. 45-46.
Met franse en duitse vertaling.

De toenemende dodentol aan de buitenmuren van Fort Europa schokt de publieke opinie diep. Dichter des Vaderlands Charles Ducal belicht in dit drieluik wat de vluchteling doorstaat wanneer hij of zij aan de grens komt van Europa. Je vlucht met angst weg van ellende en dan kom je terecht in een wereld die jouw droom van beschaving onderste boven haalt. In het derde luik reikt de mens de vluchteling de hand en ondervraagt de dichter onze eigen wereld.

Vluchtelingen

– 1 –

Wij liepen onze angst tegemoet.
Achter ons naderde iets nog veel groters.
Wij hadden geen moed, hadden gehoord hoe de stad...
maar wilden naar binnen voor de poort werd gesloten.

Wij hadden kinderen begraven,
hadden geleerd hoe een prooi zich redt
en onze schaamte voor een stuk brood afgelegd.
De erfhonden zwegen toen ze ons zagen.

Voor de poort wachtten laarzen en paarden.

Wij stuurden wie zwanger of ziek was vooruit
in de hoop ons op een wet te kunnen verlaten.
Men joeg hen terug, het maakte niets uit.

's Nachts liepen wij door de riolen
onze angst tegemoet. Wij hadden geen hoop.
Maar achter ons naderde iets nog veel groters.
Wij moesten naar binnen, hoe dan ook.

– 2 –

Hoe konden zij dit begrijpen?

Aan land gegaan toen zij huizen zagen
en afleidden dat daar mensen woonden
aan wie men een brood kon vragen,
water, een bed, een bussel stro desnoods,

die wilden luisteren naar hun verhalen
met geduldige oren en een warm oog.

Maar welke god had deze wezens geschapen
die van hun angst de bewijzen vroegen,
hun wanhoop afwezen op grond van artikel zoveel?
Die hun boot weer de storm in joegen?

Hoe konden zij weten dat dit het deel
van de wereld was dat zich zat had gegeten
aan de tafels die zij waren ontvlucht?
Hoe konden zij hopen het brood te zien breken?

De huizen stonden verzadigd,
met volle vuilnisvaten, gestoord in hun rust.
En eisten dankbaarheid voor elke kruimel
van hun beschaving,

zich van geen schuld bewust.

– 3 –

Die onder ons zijn en niet bestaan
omdat de stempels ontbreken
zijn niet onder ons hoewel zij bestaan.
Ik heb er één een slaapplaats gegeven,

een man verminkt in eigen ogen:
huidskleur mislukt, glimlach verdacht.
Een man door zichzelf ingevuld
als verwacht: tweedehands, overbodig,

en toch uit op een leven, zomaar,

zonder reden, zonder bewijs te zijn opgejaagd,
gemarteld, bedreigd met de dood.
Alleen een vrouw en drie kinderen.

De vrouw ziek. *Very sick*.
Daarop had hij gehoopt.

Wij hadden weinig woorden. Genoeg
voor een bord, een bad, een bed voor de nacht.
Woorden die onder ons niet bestonden
omdat er geen plaats meer voor was.

- **Schriftlezingen**

Leviticus 19, 33-34
Deuteronomium 27, 19
Ruth 2, 1-13
Genesis 31, 1-7
Matteüs 5, 43-48
1 Petrus 2, 1-11

Jeremias 29, 4-7
1 Timotheüs 2, 1-4
Handelingen 2,42. 46-47

Mattheüs 25, 31-46
Efeziërs 2, 13-19

- **Brief van de Bisschoppen van België, 2015, 15 blz.**
Samenleven met de vluchtelingen en migranten. Onze broeders en zusters.
zie : <http://www.promigrantibus.be/wp-content/uploads/2012/10/2015-10-12-Verklaring-Migranten-en-Vluchtelingen.docx>

Samenstelling

Bisschoppelijke Commissie voor de Migratie – Pro Migrantibus
D. Ballegeer, K. Buckinx, M. Butaye,